

VENIJA BOBNJARIĆ - VUČKOVIĆ

Hrvatski restauratorski zavod Zagreb

Restauratorski centar Ludbreg

BUKOVEČKA POCULICA IZVORNO HRVATSKO

Dodjelom znaka "Izorno hrvatsko" Hrvatska gospodarska komora želi potaknuti unapređenje kvalitete u gospodarstvu. Pravo upotrebe tog znaka dodjeljuje se samo proizvodima koji svojim karakteristikama predstavljaju izvorne i jedinstvene osobitosti hrvatskog načina života, ali ne zaostaju ni za visokim standardima izrade i kvalitete. Velikobukovečka poculica kao etnosuvenir udruge "Poculica" iz Velikog Bukovca od 2011. godine nosi znak "Izorno hrvatsko".

Oznaku "Izorno hrvatsko" dodjeljuje Hrvatska gospodarska komora koja na taj način želi potaknuti unapređenje kvalitete u gospodarstvu. Da bi neki proizvod dobio oznaku "Izorno hrvatsko" potrebno je pored proizvoda Centru za kvalitetu Hrvatske gospodarske komore dostaviti opsežnu dokumentaciju kojom se elaborira i dokazuje porijeklo proizvoda, njegova prepoznatljivost na tržištu temeljem isticanja osobnosti i izvornosti te natprosječna kvaliteta izrade. Tehnička komisija¹ Centra razmatra dostavljenu dokumentaciju i obilazi proizvodni pogon te donosi stručno mišljenje o proizvodu kojim Savjetu projekta predlaže uvjete za dodjelu prava korištenja znaka. Na temelju stručnog mišljenja Tehničke komisije Savjet donosi odluku o dodjeli ili ne dodjeli prava korištenja. Nakon donošenja odluke o pravu korištenja znaka sklapa se ugovor između Hrvatske gospodarske komore i korisnika (proizvođača) i tada se na dotičnom proizvodu može istaknuti znak vizualnog označavanja izvornih hrvatskih proizvoda.² U veljači 2011. godine, nakon gore navedene procedure, Hrvatska gospodarska komora je Udruzi "Poculica" iz Velikog Bukovca i njihovom proizvodu "Bukovečka poculica", koji zadovoljava kriterije visoke kvalitete i izvornosti, dodijelila pravo označavanja znakom "Izorno hrvatsko".

Nositelji znaka "Izorno hrvatsko" na području ručnog rada i tradicijske materijalne kulture pored bukovečke poculice su još i vez iz Koprivničkog Ivanca, paška čipka, lepoplavka čipka, tkano ruho za stol te kolekcije nakita iz Dubrovnika i otoka Paga.³

¹ Komisiju je sačinjavalo sedam članova i to 3 člana sa Tekstilno-tehnološkog fakulteta u Zagrebu, 3 člana iz Hrvatske gospodarske komore i 1 član iz Etnografskog muzeja u Zagrebu.

² ² Pravilnik o znakovima vizualnog označavanja hrvatskih proizvoda.

³ <http://www2.hgk.hr/znakovi/izorno>

Poculica, oglavlje udate žene, dio je svečane ženske narodne nošnje koja se nosila na uskom području unutar župe Veliki Bukovec, a obuhvaćala je nekoliko sela u SZ dijelu Hrvatske uz rijeku Dravu i Bednju nedaleko mađarske granice. Sačuvani primjerci po muzejskim zbirkama i u privatnom vlasništvu datiraju od 2. pol. 19. st. do prva tri desetljeća 20. stoljeća.

Ovo specifično oglavlje se odlikuje bogatim vezom crvenim pamučnim koncem ili raznobojnom tankom vunenom pređom izvedenim korištenjem nekoliko osnovnih bodova vezenja: lančanca, obameta i ovijanca. Izvedeni motivi su vrlo raznoliki, u rasponu od geometrijskih pa do stiliziranih biljnih i životinjskih, ali svedeni na ornamente.

Osim bogatstva veza, bukovečku poculicu krasi i čipka na batiće koja se nalazi na prednjem čeonom dijelu oglavlja kao i mreža na potiljku izvedena tehnikom pletenja jalbe. Šareni vez na svojim su poculicama žene iz Velikog Bukovca izrađivale same, čipku su nabavljale od čipkarica iz Sv. Marije u Međimurju, dok porijeklo mreže nije još poznato.⁴ U okviru projekta Udruge "Poculica" izrađeno je nekoliko uzoraka replike "bukovečke poculice" od kojih se svaka razlikuje po motivima veza i čipke. Pri izradi same kapice (krojenja i šivanja) i izvedbe vezenih dijelova sudjelovale su žene iz Udruge, čipku na batiće za prednje čeone "špice" izradila je umirovljena učiteljica i čipkarica Nada Mance iz Čakovca, a pri izradi mreže na potiljku tehnikom jalbe pomogla im je Bernarda Rundek Franić, voditeljica Tekstilnog odjela Hrvatskog restauratorskog zavoda iz Zagreba.

Nakon održanih radionica vezenja i tkanja 2003.-2005. godine u Restauratorskom centru u Ludbregu među ženama iz Ludbrega i okolice se obnovio interes za ručni rad prema starim izvornim predlošcima kao što je vez na posoblju (ručnicima i stolnjacima) i velikobukovečkoj poculici.⁵ Ove radionice su rezultirale brojnim odazivom kod ženske populacije svih uzrasta i iskazale njihovu potrebu za okupljanjem radi sličnih aktivnosti i druženja. Posrednim djelovanjem radionice, nakon kraćeg vremena potaknuto je osnivanje nekoliko vezelačkih skupina, a među njima 2008. godine i udruge "Poculica" iz Velikog Bukovca.⁶

Udruga danas broji 28 članova, aktivnih ali i podupirajućih, a financira se iz vlastitih prihoda. Osnovi cilj Udruge je očuvanje bukovečke tradicijske baštine pa im je u skladu s tim jedna od važnijih aktivnosti, koja im ujedno donosi i zaradu, izrada i prodaja etno - suvenira. Oni u sebi sadrže karakteristike tradicijskog veza sa raznih upotrebnih predmeta iz seoskog domaćinstva te licitarskih proizvoda. Izrađuju se na konopljinom ili lanenom platnu istkanom na tradicijskom tkalačkom stanju koje se još može pronaći u kućnim zalihama na selu, ali i od

⁴ Vidi: Bobnjarić, Venija. Ženska oglavlja velikobukovečkog kraja. U: Podravski zbornik 15, Koprivnica 1989:117-124.

⁵ Vidi: Bobnjarić-Vučković, Venija. Radionica "Tradicijske tehnike tekstilnog rukotvorstva" u Restauratorskom centru Ludbreg. U: Podravski zbornik 30, Koprivnica 2004:57-64.

⁶ <http://udruga-poculica.com>

Replike "Bukovečke poculice" sa dodijeljenim znakom "Izvorno hrvatsko"

Izvorna bukovečka poculica

Potvrde Hrvatske gospodarske komore sa znakom Izvorno hrvatsko

kupovnih lanenih i pamučnih tkanina. Među najuspješnijima suvenirima udruge "Poculica" izdvojeni su "culek" (ukrasnu platnenu vrećicu), "fertun" (pregaču), "ferunge" (zavjese), "brisoč" (ručnik), "vanjkuš" (jastuk) i "bukovečki stolnjak" (stolnjak). Svi oni zaštićeni su u Hrvatskoj autorskoj agenciji za intelektualno i autorsko vlasništvo u Zagrebu, a o njihovoj kvaliteti izrade najbolje svjedoče brojne nagrade i priznanja.⁷ U okviru osnovne škole Veliki Bukovec pokrenuli su i rad učeničke vezelačke skupine kako bi se i na taj način potaklo njegovanje i čuvanje tradicijskih tehnika ručnog rada.

Osim izrade suvenira Udruga se bavi i prikupljanjem etnografskih predmeta u Velikom Bukovcu i okolnim selima s namjerom da preostale materijalne dokaze tradicijskog načina života sačuvaju za mlađe generacije te da ih prezentiraju u okviru buduće etno - zbirke koja će biti smještena u "bukovečkoj staroj hiži" u Velikom Bukovcu.

⁷ <http://www2.hgk.hr/znakovi/tvrtke>